

Föräldrakooperativet Vistaholm ekonomiska förening

Org.nr. 716447-7551

lars.holmin@hotmail.com

margareta.lilja@vistaholm.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Vistaholms skola
belägen i Ulricehamns kommun

Tillsyn i Vistaholms skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Föräldrakooperativet Vistaholm ekonomiska förening (716447-7551) under hösten 2016. Vistaholms skola besöktes av Skolinspektionen den 2 december 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Eftersom det är så pass få elever vid skolan redovisar Skolverket inte någon offentlig statistik över elevernas kunskapsresultat. Enligt skolans redovisning till Skolinspektionen når samtliga elever kunskapskraven i samtliga ämnen i årskurs 3. Redovisningen av de nationella proven visar 100 procent måluppfyllelse förutom i något enstaka delprov i ämnet svenska där måluppfyllelsen är 92 procent.

Resultat av arbetet för trygghet och studiero

Skolan har som en del av sitt arbete med värdegrundsfrågor utvärderat skolans plan mot kränkande behandling. Utvärderingen har bland annat gjorts genom en föräldraenkät. Detta arbete har resulterat i en gemensam vision i syfte att förbättra elevernas upplevelse av trygghet och studiero. Skolans utvärdering visar att eleverna upplever skolan som trygg och att de har studiero.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
3. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	
4. Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna	Föreläggande	2017-04-07
5. Utveckling av utbildningen vid skolenheterna	Ingen brist konstaterad	

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att utbildningen vid Vistaholms skola lever upp till författningarnas krav inom merparten av de granskade områdena. Dock måste huvudmannen se till att skolan får tillgång till elevhälsa i sådan omfattning och med sådan regelbundenhet att elevhälsan ges förutsättningar att främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Huvudmannen måste även se till att eleverna får tillgång till ett skolbibliotek på skolan eller i dess omedelbara närhet. Skolbiblioteket ska ha ett så pass brett och målgruppsanpassat utbud att det kan användas som en aktiv del i undervisningen samt stimulera eleverna till läsning.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Föräldrakooperativet Vistaholm ekonomiska förening att senast den 7 april 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna

Huvudmannen ska ge rektorn och övrig personal vid skolenheterna förutsättningar, så att utbildningen är likvärdig och av hög kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen ser till att de förutsättningar för att bedriva en utbildning av hög kvalitet (i form av till exempel en stabil elevprognos och budget) som denne hade vid godkännandet som huvudman fortfarande gäller. I arbetet med att skapa nödvändiga förutsättningar ingår bland annat också att säkerställa att de rektorer som är anställda att leda verksamheten har den behörighet och kompetens skolförfattningarna kräver. I arbetet ingår också att förse skolenheterna med nödvändiga materiella och personalmässiga resurser, så att målen för utbildningen kan nås. Dessa resurser måste också organiseras på ett ändamålsenligt sätt, så att skolenheterna kan använda dem för det syfte de är avsedda för. Den enskilda huvudmannen har också ett fungerande system för att ta emot anmälningar om kränkande behandling av elever. I de fallen utreds kränkningarna och åtgärdas vid behov.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Föräldrakooperativet Vistaholm ekonomiska förening inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen ser till att det på grundskoleenheterna finns tillgång till elevhälsa för eleverna i förskoleklass och grundskola, så att den kan användas främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen. (2 kap. 25 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Huvudmannen ser till att det på grundskoleenheterna finns tillgång till skolbibliotek, som kan användas för att stödja elevernas lärande och utveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Huvudmannen ska se till att det finns tillgång till elevhälsa för eleverna i förskoleklassen och grundskolan så att den kan användas främst

förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utbildning mot målen.

- Huvudmannen ska se till att eleverna får tillgång till ett skolbibliotek som kan ingå i skolans pedagogiska verksamhet och stödja eleverna i deras utveckling.

Motivering till bedömning av brist

Tillgång till elevhälsa

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen för Vistaholms skola inte ser till att skolan får tillgång till elevhälsa i sådan omfattning och regelbundenhet att den främst kan användas för förebyggande och hälsofrämjande insatser. Bedömningen görs mot bakgrund av att utredningen visar att de olika kompetenserna i elevhälsan inte arbetar som en samlad kraft och med att analysera vilka behov av förebyggande och hälsofrämjande insatser som skolan har behov av. De medverkar inte heller i genomförandet av sådana insatser. Företrädare för elevhälsan berättar att respektive kompetens istället tas in vid behov av åtgärder för enskilda elever. Detta strider mot skollagens krav om att det för grundskolan ska finnas elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser och att elevhälsan främst ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande.

Av skollagen framgår att det för elever i förskoleklassen och grundskolan ska finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Därutöver ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. I förarbetena anges att elevhälsans fokus inte ska vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv (prop. 2009/10:165 s. 277).

Rektorn och elevhälsans representanter berättar under intervju att skolan köper in personal från kommunens centrala elevhälsa. Det rör sig om specialpedagogisk kompetens, kurator och, i ett fåtal fall, psykolog. Vidare köper skolan vid behov in medicinsk kompetens, i form av skolsköterska och läkare, från en privat vårdcentral. Elevhälsans representanter och rektorn uppger under intervjuerna att elevhälsans olika kompetenser inte träffas regelbundet. Rektorn och elevhälsans representanter uppger även att elevhälsans olika kompetenser inte fått i uppdrag att arbeta som en samlad

kraft med att analysera vilka behov av förebyggande och hälsofrämjande insatser som skolan har behov av, och därefter delta i genomförandet av sådana insatser. De berättar att respektive kompetens istället tas in vid behov av åtgärder för enskilda elever.

Tillgång till skolbibliotek

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte ser till att skollagens krav om att eleverna ges tillgång till ett skolbibliotek uppfylls. Eftersom skolan saknar ett eget bibliotek berättar lärarna att de regelbundet tar med sig eleverna till kommunens bibliotek för att låna böcker. Det faktum att kommunbiblioteket inte ligger nära skolan medför dock att det inte är möjligt för eleverna att göra spontana besök, exempelvis under lektioner och raster. Därmed kan inte huvudmannen anses ha uppfyllt kravet om att se till att ett skolbibliotek, som ingår i skolans pedagogiska verksamhet och som stimulerar till läsning, ställs till elevernas förfogande.

Av skollagen framgår att eleverna i grundskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Av förarbetena till skollagen (prop.2009/10:165 s. 284) framgår att det med skolbibliotek avses en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Regeringen ansåg att skolbiblioteken spelar en så viktig roll för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen att det var motiverat med en egen bestämmelse i skollagen. I förarbetena anges även att tillgången till skolbibliotek måste kunna anordnas på olika sätt beroende på de lokala förhållandena vid varje skola. En liten skola på landsbygden kan ha behov av andra lösningar än en stor skola i en stor stad.

Rektorn uppger under intervju att de har både faktaböcker och skönlitterära böcker på skolan. Men, enligt rektorn, är det inte ett skolbibliotek, snarare en hylla med böcker. Hon berättar att lärarna istället går iväg till kommunens bibliotek med eleverna för att låna böcker.

Lärarna bekräftar under intervju att de går iväg med eleverna till kommunens bibliotek för att låna böcker. Enligt lärarna är det omöjligt för eleverna att själva gå till biblioteket. Eleverna är dels för unga, dels är det för långt. Eleverna bekräftar att de går iväg med sina lärare till kommunens bibliotek. Enligt lärarnas bedömning har de inte ett skolbibliotek på skolan, men däremot ett väldigt bra samarbete med biblioteket i staden.

Eleverna berättar att de åker till stora biblioteket ibland för att låna böcker.

På Skolinspektionens fråga om de inte har något bibliotek på skolan svarar eleverna att de har ett litet bibliotek eller bokhylla, men att det inte finns särskilt många böcker där.

Enligt styrelseordförande är skolbibliotek ett identifierat utvecklingsområde på skolan. I dagsläget är det inte komplett eller utvecklat, men styrelsen har tillsatt en ansvarig förälder som fått i uppdrag att utveckla skolbiblioteket. Enligt ordförandens bedömning kommer skolbiblioteket att bli bra och styrelsen har för avsikt att tillsätta de medel som krävs.

Motivering till föreläggande som ingripande

Föräldrakooperativet Vistaholms ekonomiska förening uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Föräldrakooperativet Vistaholms ekonomiska förening föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studietrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan.

Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Utveckling av utbildningen vid skolenheterna

Huvudmannen ska arbeta kontinuerligt och långsiktigt för att utveckla och förbättra utbildningen i inom väsentliga områden, i syfte att säkerställa likvärdighet och kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen skaffar sig kunskap om nuläget vid skolenheterna. Denna nulägesbild ska bland annat innefatta resultat som knyter till det syfte som utbildningen har enligt nationella styrdokument. I arbetet ingår också att följa upp de centrala förutsättningar som huvudmannen ger skolenheterna, för att de ska kunna ge eleverna en god utbildning. Huvudmannen analyserar sedan orsakerna till bristande måluppfyllelse, resultat och förutsättningar, vilka förbättringsåtgärder som behövs, samt vidtar dessa åtgärder.

När huvudmannen formulerar nulägesbilden ska denna bygga på uppgifter som rektorerna tagit fram i sitt eget kvalitetsarbete vid skolenheterna, men också på uppgifter huvudmannen själv samlat in (exempelvis nationell statistik, tillsyns- och granskningsrapporter, anmälningar om kränkande behandling, etc). Det ska därför finnas en koppling mellan huvudmannens kvalitetsarbete, och det kvalitetsarbete som rektorerna tillsammans med lärare, övrig personal och elever genomför vid skolenheterna.

Beslut

2017-01-03
9 (11)

Dnr 44 - 2016:5105

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Kjell Ahlgren
Föredragande/Undervisningsråd

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Vistaholms skola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Vistaholms skola

Vistaholms friskola är en fristående skola i Ulricehamns kommun. Skolans inriktning är musik, drama och rörelse. Totalt på skolan finns 49 elever inklusive förskoleklass (15 st) samt en särskoleintegrerad elev. Skolan leds av en rektor. Huvudman för skolan är Föräldrakooperativet Vistaholms ekonomiska förening Vistaholms skola. I anslutning till skolan finns ett fritidshem.

Skolverket godkände skolan den 11 december 1995 som en fristående skola för fullföljande av skolplikt för elever i årskurserna 1–3. Skolan startade sin verksamhet läsåret 1996/97. Ulricehamns kommun har betalat ut bidrag för skolans fritidshemsverksamhet sedan år 1990. Sedan år 2014 har skolan tillstånd att bedriva undervisning för särskoleintegrerade elever.

Huvudman för skolan är den ekonomiska föreningen Föräldrakooperativet Vistaholm skola med organisationsnummer 716447-7551. Föreningens ändamål är att "främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att driva ett föräldrakooperativt daghem, skola och fritidshem för medlemmarnas barn". Huvudmannen bedriver, utöver skola, även förskola och fritidshem i anslutning till skolan. Dessa verksamheter startade 1990.

Denna inspektion omfattar endast förskoleklass och årskurserna 1–3 samt huvudmannens ansvarstagande för grundskola, grundsärskola och fritidshem.